

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész óvra 10 frt — kr.
Félóra 5 " — " — "
Negyedóra 1 " — " — "
Egy óra 1 " — " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díj:
Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű többzárú hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bővegyedj minden külön beiktatásért 80 kr.

Jánosda.

Ha az ország valamelyik tanyáján kiüt a száj- és körömfájás a marhaállományban, biztosra vehető, hogy huszonnégy óra lefolyása alatt sürgönyileg tesznek igen helyes intézkedéseket a központból; látható tehát, hogy az állategészségügy szervezése helyes úton halad.

Mindenesetre sokkal jobban van az állategészségügy rendezve, mint az emberi közegészségügy, t. i. Magyarországon.

Csak egyetlenegy szomorú példát a sok ezer közül hozunk fel ennek bebizonyítására.

Jánosda községben, Szalonta mellett dühöng a tifuszjárvány. A mai lapok hirt adnak arról, hogy egy ottani derék földbirtokos családot végpusztulással fenyegeti a vész; most pedig azt a hirt kapjuk, hogy Jánosdán nemcsak erről az egy családnak veszedelméről van szó, hanem veszedelemben forog az egész község és nemcsak két-három ember halt el eddig, hanem százon felül haltak már el eddig jánosdai lakosok. És mind tifuszban haltak meg az utóbbi időben.

És a ragály terjedése, az emberek tömeges halálózása azok előtt a tényezők előtt megy végbe, a kiknek legnagyobb, leghatásosabb eszközök állának rendelkezésre, hogy a ragályt csökkentsék s a községekbe egyáltalában meg hozzák azt a bizonyos purifikációt, melynek meghozatala ezer és ezer emberre nézve nemcsak lét-, hanem életkérdés.

Példaul állítjuk fel a nemtörődöm-ségnek, a nembánomságnak éppen a Jánosda község esetét, mert ott van a veszély permanenciában, amely csaknem kétezer ember életébe kerülhet s a mint Jánosdán áll az eset, nemkülönben így van az másutt is a hol ragályos betegségek ütnek fel fejüket — az emberek közt.

Azt mondták, hogy a legnagyobb baj az, hogy a községben nincsen jó ivóvíz, vagyis az ivóvízben van a tifusz. Hatalmas magyarázat és igaz lehet. Ámde még júniusban történt a biharmegyei közigazgatási gyűlésen, hogy ifj. Tisza Kálmán indítványára elhatározták, hogy két artézi kútforró-gépet kernek a minis-teriumtól Jánosda részére.

Azóta öt hónap múlt el s azok a híres kútforró gépek még a mai napig sincsenek Biharmegye területén. Nem kutatjuk, hogy hol a hiba. Ugy hisszük azonban, hogy a közigazgatási bizottság megfeledezett a határozatáról s a furó-gépeket nem kérelmezték.

Jánosdán pedig rakásra hullanak az emberek, a közigazgatási közegek szemelattára, egy inficiált kut miatt.

Azt fogják már most kérdezni, hogy hát mit csinál a járásorvos? A járásorvos? Ohó. Annak egyéb dolga van. Annak most statisztikát kell összeállítani szép egyenes rovatokba beleírni a számokat, hogy a megyénél s a miniszteriumnál öröme teljék az embereknek a fontos munkában. Meg azután az időjárás is hirtelen megváltozik, tömegesebb betege-

dések fordulnak elő mindenütt s a hivatalos orvos nem teljesítheti kötelességét úgy, a mint kellene, a távolság is nagy a székhelytől a községekbe.

Ám pusztuljanak az emberek az országban, hulljanak el, mint őszkor a legyek. Se baj. Nem az a fődolog, nem az emberek védelme az első, hanem a nagyhatalmi állás és új ágyuk; meg más öldöklő fegyverek sok millió árán való beszerzése, állítólag a béke érdekében.

Micsoda nyomorult béke az, amikor oly nagy az emberhalál, mint a háboruban, sőt még nagyobb és veszedelmesebb a pusztítás, mert meg lehetne okos intézkedésekkel előzni a bajt, vagy mérsékelni a hatását és bizonyos határok közé szorítani.

Megirtuk az esetet, hogy rámutasunk, mennyi munka vár nálunk Magyarországon teljesítésre, mily nagy feladatot kell megoldani a belügyek terén. Szomorú és megdöbbentő, hogy nálunk az emberéletet mily értéktelen valaminek tartják a kormányosok, a kikre az államhajó irányítása bízott.

Debreczen, december 4.

Gróf Szapári Gyula beszéde. A függ. és 48-as pártban oriai telhaborodást keltett gróf Szapáry Gyula tegnapi beszéde, melyet a királyhoz intézett. Az k a szavak, melyeket egyenesen a felségehez intézett a függetlenségi pártiak nézete szerint nem egy alkotmányos állam diplomatájához illőek voltak. Szapáry úgy tüntette föl a dinastiához való ragasz-

Termékenység.

— Zola legújabb regénye.* —

Zola már régóta nem tartozik a regényírók közé, noha, megszokásból, még ma is közéjük sorolják. Tarsadalom-politikus lett, országos, sőt az egész emberiséget érdeklő tárgyak mozgatják elméjét, s az egyesek dolgai háttérbe szorulnak. Szociológiai regény a Termékenység is és ebben a genreből ropant nagy alkotás, melynek széles perspektívái, magassága és mélysége szinte kábitók.

A négy evangélium: ez a címe annak a négy kötetre tervezett ciklusnak, a melynek első kötete a Termékenység. A szaporodásnak evangéliuma ez a könyv és minden lelkes és léleknelküli élőknek, embernek, állatnak, és növénynek szaporodását dicsőíti. Magasan szárnyaló himnusza a szeretetnek s a természet gazdagodásának, csábító és elragadó magyarázata az ó-testamentum biztatásának: „Szaporodjatok és sokasodjatok meg, mint a tenger fűvényei.”

A főalakok, Froment Mathieu és családja, szinte ragyognak a természet bujaságának színeiben. Csupa életöröm és életet teremtő

vágy, csupa kívánság és érzékiség mind. A Fromenteket azonban voltaképpen a sötét háttér teszi olyan ragyogóvá. Mert a francia társadalom nem vágyik gyarapodásra, a francia anyák és apák fének a gyermekektől és ellenük születésük előtt és után is minden eszközt felhasználnak, mivel minden áron megakarnak tőlük szabadulni.

A gyermekek ellen folytatott harc fegyverei, csatatervei és eredményei, ezek a regény főbb alkotó részei a Fromentek derűs története mellett. A Termékenység tehát, a mellett, hogy a gyarapodás himnusza, veszkialtás is, a melyet mérhellen hazaszeretet röppentett ki az író lelkéből, mikor nemzetének ijesztő degenerációja szemébe ötlött.

Csodálatos, hogy éppen akkor tört ki lelkéből a népe sorsán való kétségbeesés, mikor a hazaárulás vádja Angliába üldözte. Ezt a nevezetes dátumot megörökítette a kötet végén: „Anglia, 1898 augusztustól 1900 májusig.” S míg Párisban gyűlöltek és átkozták, addig ő megírta azt a könyvet, a melyben több a hazaszeretet, mint ellenségei nagy seregben és több ország sorsán való aggodalom, mint azokban, a kik a „nemzeti védelem” nevében üldözték.

A cél tehát, a melyet Zola a Termékenység megírásával maga elő tűzött, bebi-

zonyítani, hogy a gyarapodás áldása, a degeneráció pedig átka minden nemzetnek. Az előbbi bizonyítására a Froment-család van hivatva, az utóbbit a megtévedt emberek hosszú sora dokumentálja Froment Mathieunek, aki fölrajzol egy rokona, Beauchène gépgyárában, a regény elején négy gyermek van. Rendkívül boldog családi életet él, feleségeért és gyermekeiért elhal. A gyermekek az idő folyamán tízenkettőre szaporodnak és újabb gyerekeket nemzenek; így terjed és szaporodik kikebb-nagyobb bajoktól megátogatva a dicséretre méltó család. Az egyik fiú a Beauchène-gyárat örökli, a másik nagy vagyonhoz jut, a harmadik földet vásárol Chantebledben, ahol a család fészkel, a negyedik meghódítja távol Afrikában az új Franciaországot, amely erős, egészséges és hatalmas, mindenben különb a maiáé.

Ez a sorsa azoknak, a kik az evangélium szavai szerint élnek. A bűnösök pedig, a kik alszeméremből, kényelemszeretetből és léhaságból megfosztják magukat az anyaság gyönyöreitől, hogy szenvedéseit elkerüljék, azok nyomorultan pusztulnak el. Merényletükért, melyet a természet és az emberiség ellen elkövettek, súlyosan bünhődnek. A vagyon, a melyet egy gyermekek gyűjtöttek, haláluk után szétesik, szétzüllic, az utódok nemzedék-

* Budapest, 1899. Lampelt Róbert [Wodianer F. és Fiai] kiadása. Két kötet ára 3 forint 50 kr.

kodásunkat, mintha minden a korona akarata-tól függne és a törvényhozás a király akarata vagy parancsa alá volna vetve. E beszéd miatt a kvótatárgyalások folyamán éles támadásokat intéznek majd a kormány ellen is.

A kvótatárgyalások. A magyar delegáció tagjai Széll Kálmán miniszterterelnök és báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszterrel egyetemben hétfőn mind Budapesten lesznek mar, hogy az e napon a képviselőházban megkezdődő kvótatárgyalásokon részt vegyenek. A néppárti képviselők körében az a kívánság terjed el, hogy a kvótatárgyalások ne húzassanak ki hosszúra s a tárgyaláson alig fognak négyen a néppártból felszólalni és csak abban az esetben lépnek többen a vitába, ha magatartásuk miatt a függetlenségi pártból támadást intéznének a néppártiak ellen.

Az osztrák helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, dec. 3.

Az osztrák politikai helyzetben ma egy kis lépés történt a javulás felé, a mennyiben a baloldali klubelnökök és a jobboldali vegrehajtó bizottsága ma 5 órai tanácskozás után megegyeztek abban, hogy 10 tagu albizottságot küldenek ki. Már maga az a körülmény, hogy a közös tanácskozás megegyezett albizottság küldése iránt, mutatja, hogy nem egészen reménytelen a helyzet. Ez az albizottság jövő hétfőn fog tanácskozni különösen két kérdésről és arról kedden jelentést fog tenni a konferenciának.

Ez a két kérdés: 1. hogyan lehet az obstrukciót megszüntetni, 2. mi módon lehetne teljesíteni a csehek követelését, hogy a belső cseh szolgálati nyelvet behozzák. Ez utóbbira nézve a csehek azt követelik, hogy mind egy akár törvény, akár rendelet útján, de rögtön történjék intézkedés. Azt mondják, hogy rövid törvényjavaslatot decemberben könnyen meg lehetne szavazni.

Más oldalról azt jelentik, hogy a csehek-e követelésén hajótörést fog szenvedni az egész bekekezdés. Minden esetre be kell várni a jövő hét elejét. A csehek mind a mellett nem szüntetik meg az obstrukciót és a képviselőházi hétfői ülésen S i l e n i cseh képviselő készült az egész ülésen beszélni, úgy, hogy más szónokra nem is kerülhet a sor rá.

Bécs, decz. 3.

A békeltető konferencia ma tartotta második ülését és Jávorszky indítványára elha-

tározta, hogy albizottságot küld ki. Az albizottságnak az a feladata, hogy találja meg azt az alapot, a melyen a politikai helyzetet javítani és a parlamentet munkaképesé tenni lehetne. A konferencia jövő kedden tartja legközelebbi ülését, a melyen meg fogja hallgatni az albizottság jelentését. A mai ülésen is mind a két fél azon igyekezett, hogy a jelentés cél elérését lehetővé tegye s Jávorszky és Kathrein ma is mindent megtettek, hogy a csehekre ebben az értelemben és a király szavai értelmében hassanak.

Bécs, decz. 3.

A békeltető konferencia tanácskozásairól a következő kommunikát adták ki:

Az értekezlet csütörtökön este összeült a politikai helyzet és különösen a parlamenti helyzet közös megvitatására. Ezt a tanácskozást délután folytatták. A tanácskozás tárgyának behatárolása után, a melyben számos jobb- és baloldali szónok vett részt, Jávorszky indítványára tiztagu albizottság kiküldését határozták el. Az albizottság tagjai: a jobboldal részéről: Palffy, Paczak, Stransky, Bilinszki és Kathrein, a baloldal részéről: Baernreuther, Pergel, Gross, Hochenburger és Lueger. Ez az albizottság csütörtökön este tesz jelentést konferencia plenumának.

Bécs decz. 3.

A Wiener Allg. Zeitung értesülése szerint a mai pártkonferenciából kikötött albizottságnak a következő két kérdésről kellett tanácskozni: Először, hogy az obstrukcióval szemben mily eljárást kövesse és másodsor, hogy mily módon volna teljesíthető a cseheknek a kívánsága, hogy tisztán cseh járásokban behozassék a cseh nyelv hivatalos nyelv.

KÜLFÖLD.

A francia összeesküvők pöre. Guérin a tárgyalás elnapolását kéri, hogy Menard ügyvéd helyébe más védőt választhasson.

Az államügyész ellenzi Guérin indítványát a vádlottak heves kifakadásai közt. Főlg Buffet tünt ki hevessege által. Az államügyész Buffet eltávolítását kéri, a mire újabb zaj tör ki.

Az elnök a vádlottak kivételét rendeli el, mire ezek nemi ellentállás után heves tiltakozás közt elhagyják a termet.

A tárgyalást félbeszakították.

ról-nemzedékre korcsosulnak, míg végre a család egészen kihal.

Mennyi bünt követnek el, a förtelmeségeknél milyen hosszú skaláját csinálják végig ezek a gyermekiszonyban levő anyák! Zola apróra leírja mind. A kinikakát, ahogyan operációval örökre elmúlik tőlük az anyaság veszedelme; a piacot, ahol a szoptatós dajkák más ember gyermekének adják el a tejüket; az anyacsinosuló asszonyokat, a kiknél a gondozóba adott gyermekek szemét a csirkék kicsipik; mindezt rendkívül élénken színezve, mozgalmasan, izgatottan, hol kétségbeesve. — Az író, szónok és festő minden fegyverét felhasználja Zola, nem bátorra lesve, hanem öntudatlan; nem számító ésszel, hanem finom érzésű lélekkel.

A kimeletlen igazsággal megírt fejezetek közepette van egy rendkívül poétikus is, a melyet Zolan kívül senki sem irt volna meg olyan nyiltan és mégis sok költői bájjal. Azt a fejezetet értjük, mikor Mathieu egyszer hazamenet azon tételődik, hogy voltaképpen nem azok az emberek cselekszenek-e okosan, akik nem gyarapítják a családjukat? És hogy nem ő ostoba-e, hogy szabad utat enged a termékenységnek? . . .

. . . Nyári éjszaka van. A szoba nyitott ablakán úde, illatos levegő áramlik be. Az emberek alszanak már, csönd van a házban, a kertben, az egész környéken. A hazatérő Mathieut ébren varja a felesége. A férj el-

mondja, hogy micsoda gondolatokkal foglalozik; az asszony csak hallgatja de nem érti. Az ő füleinek idegen dolgok azok, a mken Matheu tépelődik. Ő csak érzi, hogy a természetben most, a meleg nyári éjszakan van az ideje minden gyarapodásnak, fak és fűvek most bontják rügyeiket, minden élet ilyenkor serkenedez, az új életnek, a termékenységnek órái ezek. S a férj fejéből az édes pillanatban elszállnak a győtrő gondolatok.

Az anyaságnak, a termékenységnek gyönyörű szótára ez a fejezet, a legszebb azok között, a miket Zola egyáltalában irt. A nyári éjszaka bujaságának levegőjét leheli felénk a lapokról a természet és érezzük, hogy az új élet serkenésének, a rügybontásnak ideje ez. S a ridg igazságok között igen szívesen adjuk át magunkat ennek a költői hangulatnak, amely, bár szintén igazság, mégis olyan szép!

Bacsó András.

A »Debraczen« tárcája.

Bacsó András megölt egy embert. Az utszélen halva találták Kerekes Istvánt, fején tatongó sebbel, mellette egy fókus, Bacsó András fokosa volt.

Miért tette? Azt mondják, szerette a bíró lányát, Esztert, már jegyben is jártak, viselték egymás gyűrűjét, akkor lett Kerekes István a falu jegyzője, akkor kezdett a bíró

Párisi kiállítás és az angolok. A párisi angol keresk. kamara elnöke a Motinnek levelet irt, amelyben elmondja, hogy Angliában az okos emberek a kiállítás bojkottja ellen állást foglalt k s azt kívánja, hogy a franciák is hagyják abba az angoloknak s különösen az angol királynőnek kigunyolását. Különösen az utóbbi nagyon bántja az angolokat, a kik — a királynőben az angol nemzet megtestesülését látják. Néhány iparos kijelentette, hogy a francia lapoknak a királynőről közzétett sértő cikkei és képei miatt nem vesz részt a párisi kiállításban.

A háboru.

Budapest, decz. 9.

A dél-afrikai harcztéren az utolsó 24 óra alatt, legalább az angol táviratok szerint, nem változott meg a helyzet. Methuen lord alig tudja kiheverni a Modder folyó mellett »győzelmében« szenvedett veszieséget s most tétlenségre kárkoztatva ott van meg mindig a Modder tulsó partján s nem mer a folyón átkelni. A burok eközben a folyónak Kimberly felé eső partjához mind közelebb ferkóznak s készülnek fölrobbantani a hidat, hogy Methuen serege át ne kelhessen rajta.

A natáli harcztérről újabb esemény hira nem érkezik ma sem, pedig alig hiheő, hogy az utolsó öt nap alatt, amióta a harczter ez oldaláról nincs hir, ne történt volna semmi új dolog.

A háboruval összefüggő események közt most különben Chamberlain angol gyarmatügyi miniszter minapi beszéde, melynek különösen az a része keltett nagy feltűnést, mely az angol-német szövetségre vonatkozik.

Hogy Anglia és Németország között megegyezés van régebb idő óta Afrikára nézve, tudva evő dolog de hogy Chamberlain éppen most, a ranszváli háboru folyamán különös nyomatokkal hivatkozott erre a megegyezésre, sőt szövetséget említett, mindenkiben azt a meggyőződést keltette, hogy ez a német-angol szövetség most. Vilmos császár windsori látogatasa alatt lett perfekt ténynyé. S Chamberlain beszéde ől sokan azt következtettek, hogy ha a két hatalmasság a dél-afrikai dolgokra nézve megegyezett, akkor Transzvál sorsa el van döntve, tart-on bár meddig is a háboru s harczoljanak bármily hőiesen is a burok. Chamberlainnek leleplezéseszerű nyilatkozatai természetesen nagy feltűnést keltettek Németországban, s hol nem számítottak rá, hogy Chamber-

házához járni s addig settenkedett a lány körül, addig hízkelkedett, a bírónál, míg egy napon Eszter visszaküldte Bacsó András gyűrűjét s a magát kérte.

A napról kezdve András nem ment többé a bíró házához, ed Eszter gyűrűjét nem adta vissza, voltak nála százszor érte, de ő mindig csak azt felelte, majd mákor.

Szerette azt a lányt nagyon, ki neki ezt a gyűrűt adta, melyhez nehéz eskü kötötte Esztert, hogy nem megy máshoz, csak ahoz, ki azt viseti.

Bizott Bacsó András a leány adott szavában, reménykedett, hogy tán mégis az övé lesz, talán kiábrándul Kerekes István gazdagságból s elfogadja az ő tisztességes, munkás kezét.

Csalódott. Kerekes István mindenét oda ígerte, mondta, hogy tenyerén hordozza, be-aranyozta ja. Eszter ingadozott egy pillanattig, felt az atoktól, mi maga mondott saját fejére, de ingadozását legyőzte az apja s félig kényzerítve, felig akarva hozzáment Kecskes Istvanhoz.

Mikor a templomban összeadta őket a pap, akkor látta Eszter Bacsó Andrást sápadtan a tempóm oszlopához támaszkodva s kezén volt a gyűrű, az Eszter gyűrűje, melyhez annak boldogsága volt kötve, aztán eltűnt a faluból s elvitte magával a gyűrűt s elvitte vele Eszter boldog-ágát.

Kár volt azért a derék, szorgalmas embe-

lain oly hirtelen elárul mindent. A hivatalo-
német körök sietnek is ráczafolni az angol
gyarmatügyi miniszterre s kijelentik, hogy
angol-német szövetségről szó sincs s Chamber-
lainnek nem volt semmiféle joga arra, hogy a
szövetséget csak szóba is hozza. Az angol
körökben is nagy reczenzust kellett Chamber-
lain beszéde, a sajtó legnagyobb része tapin-
talan embernek nevezte Chamberlaint s bezzé-
dét dezavualja. S természetes, hogy a beszéd
nem tetszik nagyon az angoloknak, mert azt
mutatja, hogy a hatalmas Anglia tényleg segítő
szövetségre szorul, hogy a burokat leverhesse.

Apponyi megszavazta a kvótát.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, december 4.

Szabadelvű pártban Apponyi be-
szélt, megszavazta a Széll által indokolt
emelést. Horánszky Nándor és Enyed;
Lukács tartózkodni fognak a szavazástól.
A párt különben többek felszólalása után
az emelést megszavazta. (Távirat érkezett
délfelelőtt 9 órakor.)

A nemes gróf, kit eddig mint politikai
ideált, mint igaz magyart állítottak az ország
elé követendő példaképen, a szabadelvű párt
tegnapi értekezletén kijelentette, hogy a kvóta
emelést, melyet Széll Kálmán indokolása alap-
ján jogosnak tart megszavazza.

A mungó tábor ezután természetesen a
nagy Apponyi pártjára helyezkedett és mindent
megszavazott.

A kinek a politikai élet konvekvenziáiról
csak egy kis fogalma is van, az furcsán véle-
kedhetik a gróf ur tetteről, a mely az egész
országban kinos feltűnést fog kelteni.

Annyira faj a nagy férfunak, hogy még
nem ül a miniszteri székekben, miszerint kész
hazájának anyagi romlását is elősegíteni.

Tempora mutantur!

A nagy római jellemekből talpnyalók
lesznek, a korrupció örök dicsőségére.

Ezt a tettét nem felejtí el a nemes gróf-
nak senki sem, nem még abban az esetben
sem, ha a hü csatlós Horánszky Nándor tar-
tózkodni is fog a szavazástól.

rért, viselje bűnét az a gonosz asszony, szép
délceg férfi volt, magas, karcsu, — jó gazda
— s bizony megbánhatta az Eszter, hogy nem
neki adja a kezét,

Kerekes Istváné meg is bánta százszor.
Eleinte jól ment neki, de az ura egyszer me-
gyszerette a bort, korchmáazni kezdett, g lassan-
jassan elusztott a tanya, a ház, az Eszternek
ígért aranygyűrű, nem hordozta az asszonyt
a kezén, megfogta azt a maga átka, mert el-
vitte Bacsó András a gyűrűjével minden boldog-
ságát, melyre esküdt.

Korhely lett Kerekes Andrásból, javit-
hatatlan elzülött ember, részegen járt haza,
háha ihtette biró, hiába a tisztelendő, nem
lejt többé becsületes ember.

Egyszer ismét részegen tántorgott végig
az utcán, benyitott az ajtón, a feleségét késő
éjjel zokogva találta.

Esztert nyomta a hir, a gond. Elkese-
ritve a lelke fenekéig, s amint az urát me-
gint ittasan látta, szemére vetette, hogy része-
ges, korhely s az ittás embert elragadta az
indulat, végig vágott a zokogó asszony arcán
vékony nádbotjával, hogy az egy szó nélkül
össszerogyott. — Azután elment vissza a
kocsmába.

Bacsó András elünt azóta, nem látta őt
senki a faluban. — Pedig akkor ott volt.
Messziről jött nagyon. Megnézni, mit csinál az
Eszter. Bujva jött a háztájához, s ott látta az
asszonyt sirni.

A magyar nemzet azonban eltemeti, el-
temetheti örökre feltámaszthatlanul.

A politikai halott sirjára pedig senki sem
fog jó szívvvel egy göröngyöt sem dobni.

Az új bünvádi eljárás.

Debreczen, decz. 4.

1900. január 1. nevezetes nap a magyar
igazságszolgáltatás életében.

E naptól kezdve a bűnösök sorsa nem
egyedül és kizárólag a bírói kar kezébe van
letéve s nem egyedül a Btkv. §-aitól függ, de
lényeges faktor lett a döntésnél, a bűnösség
kimondásánál a független polgárság élő lelki-
ismerete.

Nem volt s nem lehetett a magyar bírói
kar ellz ezideig sem kifogás, partatlanság,
igazságszeretet jellemezte mindekor őket, de
mégis, mivel a bűnösség kimondásánál első
szempont mindenkor az volt, hogy mit mond
a Btkv? nem volt és nem lehetett az alaki
és anyagi igazságnak mindenkor érvényesül-
ni.

Ugy mondják, hogy az igazság abszoltt
mindenkor egy és ugyanaz, viszont azonban
— ha valahol, úgy ep a bűn elkövetésnél,
helgesebben annak megítélésénél, igen előtérbe
lép az »Si duo faciunt idem, non est idem«
— vagyis ha ketten egy es ugyanazon bűnt
követik el, a büntetésnek nem kell és nem
szabad egyformának lenni, hiszen a büntettek
indító oka sohasem volt és lehetett ugyanaz.
Igaz eddig is figyelembe vették az előz-
mények ezim alatt, de ez csak a büntetés
kiszabásánál és nem a bűnösség kiszabásánál
jött tekintetbe.

A jövőben minden büntett fölött esküd-
tek ítélnék.

Esküdt lesz minden feddhetlen jellemű,
büntetlen előéletű polgár, a kinek ítéletét nem
kormányozandja semmiféle §-jogszabály — az
ő ítéletük kimondásában tehát az igazság
alaki és anyagi tekintetében érvényre jut —
mert ítéletük egyetlen korlátozója: a lelkiis-
meret.

Iráletüket nem tartoznak megindokolni,
s nem vonhatók érette felelősségre.

Igaz, hogy az esküdbírói köeleesség újabb
terheket ró az illető polgárok vállára, de ez a
kötelezettség vagy ádozat olyan elenyésző ah-
hoz az erkölcsi haszonhoz képest, mely a köz-
re haramol, hogy aligha akad egyetlen magyar
polgár, ki ne örvend né e miatt — az új bűn-
vádi eljárásnak,

Egy ré zeg ember tántorgott végig az
utcán, Andras megismerte ez Kerekes István.

Látta, mint megy be a házba, hogy
emeli fel a botját arra, kit ő most is oly na-
gyon szeret, látta az ütést azt az ütést, látta,
hogy esik végig az a káprázatos szép asszony
a padlón, azután látta az embert kijönni, s
menni a kocsmá felé.

Bacsó Andrásal felferdult a világ. Azt
hitte, hogy Eszter boldog, s lám megfogta a
maga átka. Oly metsző fájdalom szoritja a
szívét, s ott az uton odalépett a támolygó
ember elé.

— Ismersz-e, Kerekes István!

A részeg ember tágra nyitott szemekkel
bámult rá. — Andras?

... Bacsó András megölt egy embert.
Halva találták az utcán Kerekes Istvánt,
fején tántogó sebbel, mellette egy fókos, Ba-
csó András fokosa volt.

Mindenki tudta, ki a gyilkos.

Csunya, zomankós idő volt, mikor a
pandurok lóra ültek, az országut csonttá fa-
gyott göröngyein csaltogtak a lovak patkói, a
leveltelen száraz erdő belsejében, a farkasok
tanyáján kóborolt egy tépelt lelkű, rongyos
ember, kezén a gyűrű, az Eszter gyűrűje.

Ugy egette, úgy szoritotta az ujját, nem
birta tovább elviselni, hogy zokog most az
az asszony, kinek minden boldogságát elra-
bolta, megverte azt már eléggé az isten, fel
kell menteni a saját átka alól.

Részletesen fogjuk ismertetni az életbo-
léptelést előkészítő intézkedéseket és nagy
megelégedéssel konstatáljuk, hogy a debreczeni
kir. törvényszeket keszen találja az új el-
járás.

H I R E K.

* **Ki lesz a mezőrendőri kapitány Debreczenben?** Ujra zönyegre került ez a kérdés, a
mely a multban olyan sűrűen ismétlődött és
kísértett. Ez a hivatal Debreczenben a leg-
kikamlósabb. Egyetlenegy mezőrendőr kapitány
sem volt még nálunk, a kit abban az állás-
ban tisztos megőzülés ért volna, de még csak
olyan sem volt, aki attól az állástól kelle-
metlenség nélkül, tisztességesen tudott volna
megválni. Ennek sokféle okai lehetnek, de bi-
zonyára egyik legfőbb oka abban rejlik, hogy
erre az állásra még idáig egyetlenegy ember
sem vált be, a ki azt betöltötte.

Speciális hivatal ez, sok tekintetben,
unicum a többi városi hivatalok között, épen
ezért annak az uri embernek is speciálisnak
és unicumnak kell lenni a maga resortjában,
a ki által jövőben ezen állás betöltése vár.
Annak az embernek, a ki mint mezőrendőr
kapitány ebben a hivatalos állásban szeren-
csésebb óhajt lenni mint elődjei: annak nem
esupán csak hiva alnoknak, hanem egyuttal a
szó legnemesebb értelmében intelligens de jó
magyar gazdálkodónak is kell lennie. —
Mert a mezőrendőrkapitánynak sokkalta kü-
lönlegesebb helyzete van, mint a többi alká-
pitány kollegáinak; — értenie kell az illető-
nek a legközönségesebb emberek gondolkodás-
módját — érdeklődnie kell azok öröme és
tájdalma iránt s tudni kell azok nyelvén be-
szélni, azok szemével látni, azok eszével gon-
dolkozni s azok szívével érezni.

Azon férfiak között, kik ezt az állást je-
lenleg betölteni óhajtanak s a kiknek érde-
keben már-már iparszerűen üzik a korteske-
dest: e sorok szerény írója egyiket sem ta-
lalja olyannak, a kikben elég garancia lenne
arra nézve, hogy a mezőrendőri kapitányi
állásban szerencsésebbek lehetnének, mint
elődjük voltak. Egyetlen embert tapasztaltam
erre az állásra megfelelőnek... ez az em-
ber egyáltalában nem tartozik a szalonok kü-
szöbének koptatói közé... de nemcsak szó-
val és nevével, hanem szívével és lelkével is
egyaránt magyar és intelligens mező gazda;
az öltözetében is tipikusabb magyar ő, mint
a többi kollegai... Ezekivül hagyományos
multjánál és családi összeköttetésénél fogva

Eszter zokogott, volt oka zokogni, hal-
vány arcán végig gördültek a könnyek, sirat-
ta az urát, vagy talán azt az embert, ki
miatta gyilkosá lett...

Odakin füttyült a szél, a pandurok ker-
gettek egy gyilkost.

Rongyos felhők zohantak a szürke égen,
ontva magukból a hideg esőt, melynek csepp-
jeit a vihar az üldözött arcába vágta. Meg-
meg villant egy-egy puska fénye a sötétségben,
a golyók versenyt füttyöltek körülülte a sikoltó
széllel, az egyik lesodorta fejről a kalapot.
Az orkán belemarkolt üstökébe, mintha fogná
már a fejét, hogy a palossal lesujtják a tör-
zsről... Bacsó András nem adta meg magát.

Tajtékozó lova örülelesen vágatott vele
a falu irányában. A kis ablakokból kiviláglott
feléje egy bókés lámpasugár... tekintete
kétségbeesve kereste az egyiket, nem ezt, ezt
sem... azt ott!

Lova keresztültörte a sövényt, a lutyák
vonitva tépték testeről a rongyot, a üldözött
felszakította az ajtót, s odalépett a zokogó
asszony elé.

Az asszony felsikoltott.

— Andras!

— Eszter, itt a gyűrű!

S mielőtt a csendörök elfoghatták volna,
szíven lötte magát.

Tury Zoltán.

is igazi debreczeni ember. Lehetéges azonban, hogy az illető — szerény-égénél fogva — még csak nem is almodik affelől, hogy ő Debreczen város mezőrendőrkapitánya legyen... pedig ezt a derék férfit ezen állásba juttatni, nagy valószínűség mellett annyit tenne, mint a mezőrendőri kapitányság jövőjét az eddiginél biztosabb és meggyugtatóbb alapokra fektetni. „Publiczista.”

* **Szerkesztőségünk köréből.** Bartha Mór, lapunk f. szerkesztője családi ügyekben egy hétre Szatmárra utazott.

* **Megnyiták az iskolák.** Tisztelettel tudatom, hogy ev. ref. népiskolánkban, a tanítás folyó hó 28. az az kedden újból megkezdetik. A gyermekek további intézkedésig, reggel minden nap 9 órakor mennek fel iskolába. Ovodánk meg zárva marad. Mitrovics Gyula, isk. sz. elnök.

* **Emlékünnepély.** A Csokonai-Kör választmánya még a múlt hó folyamán elhatározta, hogy E. Kovács Gyula emlékére ünnepélyt rendez. Ugy értesüünk, hogy az ünnepély dec. első felében lesz az „Arany Bika” dísztermében. A rendezőség most dolgozza ki az emlékünnepély programját.

* **A Pápay emléktábla elhelyezése.** H-Böszörményi tudósítónk írja: Az alsó-szabolcs-hajduvidéki ref. egyházmegye egykori híres esperesének, a helybeli ref. egyház volt tudós lelkészének meg a Kossuth-téri templom renoválásakor egy emléktáblát készített az egyház, mely tábla azóta a templom keleti bejáró előcsarnokában hevert. Többször sürgették az emléktáblának elhelyezését. CC-üdtörtökön tartott presbyteri gyűlés végre határozott a tárgyban s ifju Sívagó G. főgondnok indítványára elhatározta, hogy az emléktáblát a templom keleti falában közelebb elhelyeztetni.

* **Debreczen a házalók ellen.** Országos mozgalom indult meg a házaló kereskedők ellen és készített a debreczeni Kereskedő Társulatot, hogy ezen egészségtelen verseny ellen akciót indítson városunkban is. A társulat választmánya elhatározta, hogy lépéseket tesz az iránt, hogy a városunkban is mind inkább elfajuló házaló kereskedés szabályozza tárgyában hatósági szabályrendelet alkotassék. A társulat törekvésének támogatására felszólította a kereskedelmi csarnokot és az ipartestületet is. Ez ügyben az első közös értekezlet tegnap folyt le a kereskedelmi társulat helyiségében. Jelen voltak a társulat részéről Kardos László és Barados Géza. A csarnokot dr. Löfkovits Marton ügyvéd a csarnok titkára és Györfly Aladár, az ipartestületet Tóth Kálmán és Dr. Kőrösi Kálmán képviselte. Részt még az értekezleten Szánthó Győző. Először Kardost, jegyzőnek dr. Löfkovitsot választotta meg. — A gyűlés hosszan eszmecsere után két részre osztotta munkálkodását. Az egyik rész a jogosulatlan házalás betiltása alát a helybeli kereskedők és iparosoknak károsítását akarja előzetes intézkedések által elkerülni. A működés másik része azt célozza, hogy megakadályoztassék ama visszaélés, melyet a külföldről különösen az osztrák városokból és a fővárosból a vidéket előzőlő utazók követnek, — a kik a fogyasztókat felkeresvén hitvány portekáikat jó áron a nyakukba szöszkés és ez által a kereskedelem és iparnak nemcsak egészségtelen versenyt teremtenek, hanem megrontják a közönséget is. — Ezzel az első értekezlet véget ért, hogy a majd az előmunkálatok elkészülvén, annak tárgyalására legközelebb összejöjjen.

* **Eljegyzés.** Szigeti Benedek Sándor kiváló vívómester eljegyezte özv. Huber Józsefné bajos, szeretőreméltó leányát; Szerénát. A tisztaszerelemből kötendő frigyhez a jó barátok, ismerősök és rokonok őszinte szerencseikívánatait fűződnék.

* **Elhunyt gimnazista.** Vettük és részvételt közöljük Sinay Sándor következő gyászjelentését: Sinay Samuel nevével Szabó Lujza vel mint szülők, Sinay Emma férjével Kaderász Gyulával, Sinay Lujza férjével Papp Józseffel és fiok József, Sinay Miklós nevével Dózsa Teréziával és fiok Miklós, Sinay Gyula nevével Kónya Mariával, Sinay Ida, Sinay Imre Sinay Anna, Sinay Rózsika mint testvérek, a többi rokonok nevében is, fájdalmas szívvel tudatják felejtethetlen gyermekök, illetve jó testvér, sógor s kedves rokon néhai Sinay Sándor gymnasiumi III-ik osztályu tanulóinak folyó hó 3-án éjjel 3 órakor, életének 14-dik évében, rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. Kedves halottunk földi részei folyó hó 4-én délután 2 órakor fognak Kigyó-utca 43-ik szám alatti lakásunkon a ref. egyház szertartása szerint tartandó rövid ima után a czege-utcai temetőbe örök nyugalomra helyeztetni. Mely vegtisztességtételre rokonainkat, ösmeréseinket s a nagyérdemű közönséget szomorodott szívvel meghívjuk Debreczen 1899 December 3. — Béke lengjen porai felett!

* **Gyilkossági kísérlet.** Tegnap reggel hét óra után a Csapó-utca végén a Móri-telep közeleiben egy eszméletlen állapotban fekvő véres férfit találtak. Az esetről értesítették a rendőrséget, a honnan intézkedtek, hogy a már haldokló embert a kórházba szállítsák. A talált férfi mint a vizsgálat kiderítette verekezés áldozata lett. A férfi keze, feje, de különösen a nyakán több súlyos természetű szurás volt, a melyek következtében rengeteg vérvesztéséget szenvedett. Az áldozat mellett egy hosszú nagy véres kést találtak, a melylyel a merényletet elkövették. A férfit tegnap reggel a kórházba szállították, sebeit összeverták, de eszméletét még ma reggel kilencz óráig nem nyerte vissza. Kijelentés nem sikerült megállapítani. A vizsgálatot folytatja a rendőrség az eddig még kézre nem került tettesek ellen.

* **Nőegyleti értekezlet a vigestély ügyében.** A nőegyleti választmány t. tagjait, általában mindazokat, a kik a jan. 13-án rendezendő nőegyleti estély iránt érdeklődnek, a f. hó 7-én d. u. 3 órakor lakásomon tartandó értekezletre tisztelettel meghívom. Veresne Szathmáry Teréz.

* **Ady Endre versei.** Magyarországon már a köztudatban ment át az, hogy a Vasárnapi Ujság kritikái a legilletékesebbek. Jól esik ezt nekünk különösen a jelen alkalommal konstatálni, a mikor munkatársunk Ady Endre verskötetet bírálta meg ez a legkomolyabb és legintelligensebb szépirodalmi hetilap. Közreadjuk a kritikát azzal a kommentárral, hogy jól esik nekünk, hogy lapunk munkatársát érte ez a nagy kitüntetés, a melyet a fiatal költő igazán megerdemelt. Mi tudjuk, hogy első sikere csak a munkára, az igazi komoly munkára fogja ösztönözni.

S. B.

A kritika különben a következő:

Ady Endre, Verseik. Debreczen 1899. Először gyanánt Abrányi Emilnek a költőhöz intézett levele nyitja meg a kötetet. „Önnél — mondja többek közt — a vers nem tűzijatek hanem igazi tűz: állandóan lobog s fényt és meleget araszt. Önnél a vers az az édes csöpp, mely dallamosan ömlik ki a szív csordulásig telt poharából. Igazságot, bensőséget találtam verseiben, akár a szerelem boldog szenvedéseit festi, akár a forrón szeretett édes anyához zokog, akinél hűbb vigasztalónk nincs, mert elkísér bennünket a Golgota végső stációjain, mint Jezust a mater dolorosa, — akár a hazáról énekel, akár a satira, akár a bölcselkedés hangján beszél.” Szívesen alairjuk a dicséretet, mely az előzőben foglaltatik. Ady Endre valóban hivatott, tehetséges költő, aki nem olvasmányából hanem lel-

kéből merít. Lelki világ azonban szomorú, tele meghasonlással, fájdalommal, keserűséggel. — Fel-fellobban ugyan benne a gyermekkor hite, ábrándja, meg megelevenül a régi, egyszerű boldog világ kepe, de a kétség azonnal homályba borítja. Igen jól jellemzi a szerzőt és költészetét a gyűjtemény utolsó darabja, a melye nem mint legsikerültebbet, hanem mint a költőt legjobban jellemző vallomást ide iktatunk:

Jobb nem vagyok, mint annyi sok más,
Egy beteg kornak dalosa.
Vergődöm az ellentétek közt,
De irányt nem lel-k soha.
Magas, dicső eszmék hevítnek,
De elkap a tömegnek árja:
Bennem van a kornak erénye
S bennem van minden léhasága...

De néha lázas éjszakakon
Lehül előttem a lepel,
Eszembe jut, hány édes álmod,
Hány ideált temettem el;
Reám szakad lelket zaklatva
Egy eltévesztett élet vadja
S egy-egy megisztult dalba ömlik
Lelkem felujult ifjusága...

* **A kereskedő ifjak önképző egyesülete** szombaton este „ismerkedési estély” címen társas összejövetelt rendezett az „Angolkirály” étteremben. Intelligens és elég szép számú közönség halgatta a műsort mely Szombathy István theologusnak egy szép hangsúlyozással előadott „komoly szavalat” Kovács István kereskedelmi és iparkamarai fogalmazónak melyt a tanulmányra, valló, de kissé hosszadalmas felolvasását záróóráról, általában véve a munkaidő hasztalásáról a kereskedelem különböző viszonyokhoz alkalmazva. Felolvasását tetszéssel fogadták. Ezután Sixty Emil vig szavolata következett. A társaság ezután jó étvágygyal költötte el a vacsorát, mely, Hauer Bertalan figyelmessége folytán mindenkit a legjobban kielégített.

* **A meggyilkolt gimnazista,** Szatmári tudósítónk a következő részleteket írja a Papp Elemér meggyilkolásában vezetett vizsgálóról: A szörnyű bűnnel gyanúsított Papp Zoltán, a Papp Elemér unokabátyját atkisérték ma az ügyészségre. — A már korábban letartóztatott két bűnös: Tóth József és Janki András, a kik Papp Béla sz. mártoni földbirtokos cselédei, már két nap óta vannak az ügyészség börtönében, mert nem tudják alibiüket igazolni. Papp mindent tagad.

— Velem úgy beszéljenek, hogy én becsületes ember vagyok. szokta mondani büszkén. Helmezy borbélysegéden, Rácz szijgyártón kívül igen terhelően vallott Papp Zoltánra egy kocsis ember aki régebben nála szolgált. Unger Geza dr. vizsgálóbíró eddig huzsonhat embert hallgatott ki a szenzációs ügyben, a melynek megoldásán nagy szorgalommal dolgozik a csendőrség. — A beavatottabb körök bizonyosnak tartják, hogy nemsokára teljesen világos lesz a titokzatos ügy. A közvélemény már is ismeri a főbűnösöket s újabb letartóztatást vár.

* **Elevenen megfőtt gyermek.** H-Böszörményi tudósítónk írja: Szolnoki István helybeli lakos gyermeke, a két és fél éves Imre, e hó 24-én délután, valóságosan elevenen főtt meg. A dolog úgy történt, hogy Szolnoki né s a kis fia igen szűk szobályukban csak ketten voltak otthon. A gyerek éhes volt s az anyja a kályhánál szalonát sült neki, mely időre a kályháról a forró vízzel telt vasszekeket letette a földre. A gyerek nehezen várta,

hogy az anyja adjon neki enni s mikor az anyja az azaifele ment, a gyerek előtte hátrálva, kért a szalonából, mely közben a forró vízzel telt fazékban megbotlott s abba beleesett — ülőhelyzetben. — A gyerek rémült sikoltozására az anya eldobta a szalonát a kezéből s kirántotta a fazékból a gyermeket, de már későn, mert a gyermek alsó teste akkorára oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy ennek következtében a szegény gyerek nov. 27-én-én este szörnyű kínok után kiszvedett. Holttestét a bíróság felkonzoltatta és Szerdán este már sötét volt, mikor ref egyházi szertartás szerint énekszóval eltették. Az adya fájdalma nagy. Majd megőrül gyermeke után a boldogtalan asszony, kit vetkés gondatlanság miatt még a bíróság is kérdőre fog vonni.

* **Gyilkos suhancz.** Egyek közsegenben a közmorál meglehetősen gyenge lábán áll. Közélebb is egy Bódi Ferencz nevű 18 éves suhancz leszúrta vetélytársát a szintén 17 éves Nagy Ferenczet, mert ez megszegyénítette egy leány előtt, kinek mindketten tették a szépet. — Bódi késsel rohant vetélytársára a nyakán at vágta az ereket, úgy hogy Nagy Ferencz néhány pillanat múlva kiszvedett. — Az efajta eset nem ritka Egyeken.

* **Fontos személyleírás.** A mai személyleírások világban nem az utolsók közül való a következő sem:

Beállit a napokban a rendőrséghez egy szomorú alak a fia világgá ment tessék közzéadni.

— Milyen a termete? — kerdi a fogalmazó.

— Hát jóval kisebb, mint a tekintetes ur.

— Milyen a szeme?

— Mint a tekintetes uré.

— S az arcza?

— Akkurátos, mint a tekintetes uré.

— Orra, szája?

— Ippeg, mint a tekintetes uré.

— Van-e valami különös ismertető jele?

— anyajegy, lencse, szemücs, vagy más?

— Szómmal ne vetsek, hat a tekintetes urnak van?

* **Köszönetnyilvánítás.** Mindazon rokonok, ismerősök, jóbarátok és a n. é. közönség azon tagjai, kik feljuthereilen jó ferjem temetése alkalmából mély fájdalommal megjelenésök által némileg enyhítették, fogadjak ez uton halás köszönetemet, özv. Horváth Ferenczné gyászoló családom nevében is.

x **Hizlalt ökör-rostélyost,** vaddisznósüldőt és faczan pecsnyet íger ma a Dreher-sörcearnok, Debreczen város legszebb éttermének étlapja. Valóban dicsernünk kell azt a páratlan és vidéki városban teljesen szokatlan állapot, a melyet ott látunk és különösen elismerést érdemel Márkus Jenő a Dreher-sörcearnok fiatal igyekvő vendéglőse, aki fáradságot és költséget nem kímélve folyton újdonságokkal lepi meg vendégeit. Magában véve az a körülmény, hogy a napnak minden szakara állit állapot, úgy reggel az u. n. zónarendszerével szenzációt kelt; délben pedig még a legnagyobb ingyenczek is megtalálják a kedvükre való. d. u. 5 óratól esti 7 óraig külön amerikai mód szerint hideg külön egességekből és este pedig ritka dus étlappal szolgál, úgy annyira, hogy a Dreher-sörcearnokban ma a legjobban érezhetjük magunkat, és kellemesen tölthetjük el az időt. Még csak azt óhajtjuk megemlíteni, hogy folyton Korona a la Pilseni sör van csapon és a legkitünőbb borok állanak rendelkezésre.

x **Ma zeneestély** tartatik a Corsó kávéházban Magyar Testvérek zenekara által.

ÜZLETI KÖNYVEK rendkívül **dus választékban minden versenyt kizárólag legolcsóbban kaphatók Hoffman és Kronovitz könyvnyomdájában, a főpostával szemben.**

Színház.

Sulamith megbukott.

Kolozsári levelezőnk írja, hogy az ottani Nemzeti Színházban Sulamith megbukott.

A vadmacska és a kut
Kérdése ismét akut.

Kolozsvárt tudóillik,
A hol főuri villik
Tapsolnak a színésznek,
De szívesen kinéznek
Valakit, a ki héber...
Hjha, a mágnás szem éber!

A fars sok mindent rá ró
Az emberre, ha kényes.
Lám Adorján, ha báró
Jó: mert mágnás s regényes...
Lett volna más. Egy kissé
A Kohn fia vagy Fisché, —
Ez rossz darab, mit sem ér:
Szól a mágnási tenyér.

Vándor mada r nem óhajt,
Sem szeg fűrtöt, sem ó hajt,
Sem ódát, sem dajka-dalt,
Csak Kolozsvárt diadalt.
Mert ott senki sem hibáz,
Telt házt gyűjt a Sardy-ház,
Ott nincs más, csak egy hiba:
Ha valaki szemita!...

A vadmacska és a kút
Kérdése ismét akut.
Nem baj az, ha megbukik
Olyik helyt a Sulamith:
Két dolog nem bukik el:
Se Sulamith, se siker.

Adybandy.

Az aranykakas.

Énekes vigjáték 3 felvonásban. Irták: Blumenthal Oszkár és Kadelburg Gusztáv. Magyarosította Fái I. Béla. Először került színre Debreczenben 1899. decz. 3-án.

Bérlétszünetben, vasárnap este színültig telt volt a ház. Egy gombostűt nem lehetett volna leejteni, hogy embert ne találjon. A reklám tehát megtette hatását. De volt új díszlet, olyan művészi záporosó, hogy még a publikum is esernyőt rántott, aztán pompás játék — ezzel vége, mert darab nem volt. Illetőleg olyan darab volt, melyről azt mondhatjuk, hogy nem tehetek róla derék színészeink. Olyan vízenyós, néhány többé-kevésbé sikerült ötlet futóhomokján felépült csinálmány, a melyről sem azt nem értjük, hogy a „Mozgó fényképek” hírneves szerzői hogy adhattak oda neki a nevüket, sem azt nem, hogy a „Vigszínház” már nem is pikantériakhoz szokott publikuma miért rajongott érte. Vagy talán éppen csak azért, mert hogy nem pikáns?

A jámbor mesének, mely egyszerre három szerelmes szív problémáján oldja meg, elmondásával nem vesszük igénybe olvasóinkat. De azt igenis örömmel ismerjük el, hogy a szereplők kitünően feleltek meg feladatuknak.

Talán udvariasság, de a felelősség erre a szerző kezét is terheli, ha kimondjuk, hogy az elsőség pálmája az este a ferflaké. Sziklai pompás soproni német Dachselmayerje, Szathmáry remek tudósa, Tanya kopasz szerelmese a művészi alakítás magaslátan alottak s a halás közönség alig tudott betelni velők: Meltán sorakoztak hozzájuk Rubos és Tóth Elek.

A hölgyek közül F. Kállai Lujza játéka s dalai arattak jól megérdemelt sikert. Fái Flóra a mostanhoz hasonló szerepeiben arról győz meg ugyan, hogy ó pár excellence drámai művésznő, s a könnyed vigjátékok nem az ő birodalma, de azért mint mindig, most is kedves jelenség volt.

Hogy Szacsva Sándornak, e kiváló alkotni tudó színésznek egy 4—5 sa-

vas mondókaért kellett magát maszkirozni, meg Kiss Irénnek egy talán 15 szavas megjelenésért „alakítói”: ez a „figyelmet” már igazán nem kívánja a debreczeni publikum, mely előkelő tagjait sokkal nagyobbra tartja, mintsem hogy ok nélkül farassza. Elve: the right man on the right place. S ez a helyes.

A darab piece de résistance az első felvonásbeli záporosó volt, a mi igazán pompásan sikerült és nagyszerű ujtás. Tuléi a vékonypéző német darabot.

— a. — a.

„Szulamit” mint opera.

Irta: Gondy Károly.

Voltam Szulamit első előadásán és tisztán a zenére ügyeltem. Nem mint kritikus a közönség nevében írom e sorokat, csupán saját észrevételeim t kívánom itt felsorolni.

Hogy Szulamit nem opera, azt zenészeknek nem kell magyaráznom; hebernek is csak annyiban heber, hogy azt hebernek írták, illetőleg szerették; a szomorú-vig história akármely néger hajadonon is megeshetett volna.

A darab meséje egyszerű; opera librettónak tehát igen alkalmas, de hát rövidítve sokat vesztené drámai szépségéből, mit a zeneszerzők könnyebb, legnagyobb részben összeszedett és így a szöveggel összefüggéstelen zene motívumai pótolni nem tudtak.

Szulamit csak helyyel-hellyel zenésített erős drámának induló nepszínű heber kosztümben. Hogy aztán mégis házassággal végződik, ennek magyarázatát talán Zola „Fecundité” utolsó művében jobban megtaláljuk.

Az opera rendezésén arany rojtos kosztümben, szingazdag díszletek sűrű változataiban briliroz: frakkban és egyszerű polgári staffazsokkal alig láttam még operát. Herczegek, grófok énekelnek benne, mert mérsékelt mozgásuk is jobban egyezik az énekes helyzetével: egyszerre nehéz ám komédiázni, ugarni és énekelni. Szulamitnak mindenből kitűnt. Így, ezek összehatása alatt nehéz a zenéjét elkülöníteni, kivált ha éppen nem ront rajta.

A közönség izlése nagyon elterő. Ki erős rummal, ki sok citrommal, ki tejjel issza teáját: ép ezért hány ember élvezi az igazi aromáját?

A zene az operában azon tisztá cukor, melynek édesége egyedül képesit az érzelmi aethericus olajának a beszívására. De hát a szem, a fény: a szemfényvesztes mindig a fül rovasára működik.

„Szulamit”-nak tehát az a szerencséje, hogy nem opera; java részét el nem éneklük benne, de hátránya, hogy nem heber, ha már minden heber benne. Ha a gyönyörű meséjéhez Halévy vagy Mendelsohn írja a maga idejében a zenéjét, akkor Szulamit volna a világ legszebb operája. Mert egy Mendelsohnról, a „sz. iváti éj álom” melldrama írójától felteszem, hogy Szulamitot nem menesztí éppen a dráma forduló pontjáná, csak egy rövid chromaticai skála kíséretében, mint a leveli békát a kut bizonytalan mélységébe; de rémes zajjal kíséri a vízbe fuló Szulamit jajkiáltásait. Hát a gyönyörű szellem-tableaut ki képviseli egy hanghullám rezgése nélkül.

A rossz hebernek, de jó strebernek közösen azt is meggondolhatták volna, hogy az ősz szakalu papok méltóságával, de még a történet hűségével sem egyeztethető, hogy ott járjak a »géhen wir nach grosswardent».

A sok vita és per, mit a Szulamit szerzősége mindegyre provokál, bizonyítja tákoltságát és hogy csakugyan több lesz a szerzője, mint az énekszáma. Nincs is egyetlenegy eredeti motívuma, dacára, hogy most legközelebb a bpesti kir. tvszék ítélkezett felperes Donáth Ede javára és kimondta (elég okosan), hogy csak össze állította és részben (nem okosan) szerlette. De melyik az a rész, ha nem csak (tudva) »Kol nidreh» (Karacs éneke) de még Szulamit dala (nem tudva) is csak be t é t, me ynek K e r n e r kassai zenetanár a szerzője, ki a »közársasági» Magyar Színháznak újra pert akasztott a nyakába. Különben ez a Kerner Wermuthja is akárhany szebb magyar dalaiuk-

ban ismétlődik! . . . Wehmuth! : a mi alapmotívunk, Donath és Dávidsohn doppelgänger-jének dicséretére válik még is, hogy a többi számokat Meyerbeer (Prótéta), Verdi (Traviata): Souppé sat. jelesebb műveiből állította össze és nem állított be Offenbach officinájába. Mit ér, ha a motívum szép, de idegen és nem a szöveg-sugalta? Hiszen vannak arczok, épületek, melyeknek minden része egymagában szép, de együttesen nélkülözve a stílust, rossz benyomást gyakorolnak.

Az a sok egyenetlen nyújtózkodást, harmonikázást, gmnasztikázást, szkedező »Goldfaden« (arany szál) alias Kövessy (Steiner) szövege körül legjobban bizonyítja a sok sületlen szüveg nyújtó és fület snjtó; la, la, ha, ha gyakori ismétlése, a mi éppenséggel nem komoly operába való, édes Dávidkám! a hogy nem ilik, hogy a gyermek énnékkar, ének helyett az előszlopok közt bujkál, Schaf próbált tart és sans géne produkálja a »touz de maino«, meg a »cbaine aujlaise« figurát. Milyen más hatást gyakorol a Zsidónó-ben a pászka ünnepl! Mily annó színben tünteti fel Halévy az igazi héber ritust, héber stílust? ! És nem volna héber stílus? Nagyon is van.

Azon népnek, mely 5000 éven tul változatlanul egy istenét imádja mely bibliai történetünket betetőzte, zarkövet ékelte bölesészetünknek: annak fényes multja van. Építészete a leggazdagabb. A mór stílus kerüli a szegletes tornyot és ép nyilasokat, izezeti ismét apróbb ivezetekre oszlanak: a fenynyalábok így lövelnek az oltárára. — Az egyházi zenében főképp érezzük a különbséget. Mily eltérő p. a keresztény kántor éneke a héber brillans énekétől?!

Ha tehát Szulamit az ó korból való és bibliai alakok veszik körül a zenében helye volna a sok Moll hangnemeknek; de miért nélkülözik a »religiose« jellegét? A lágy hang — magában meg nem adja az ima jellegét. Hiszen az »alla Polacca« balle zeneje is I-mollban van írva; de csörögve halad akár egy pétervári ndvari szán. Ez sem keleti illetőleg elmaradhatott volna. — Meyubeer azért, hogy a Hugenottákat írta; minden operájában gyönyörű preghierái vannak.

A kombinált szerelmes párok is többnyire terz-ben érzelgnek, mint valami csapó-kerti kőmives legények a v i n k ó m e l l e t t. — Semmi fuga, semmi cantate vagy ellenmozgás nem töri az e y h a n g u diatonus meneteket: a soifeggiok-ból ki nem apad. Bámulatos a szereplők türelme, hogy az ily nyakatekert hamisítványokat bevágni képes! de még tiszteltem a budapesti közönség zenei műizését, hogy az ily ferczmunkát — miben valószínűleg az »opera gyártó egyesület« többször fogja részteni — képes 150-szer meghallgatni. Nekem untig elég volt egyszer is meghallgatni. Hej! a Magyar (?) Színház roszban töri a fejét . . . a szinpadon szerzi vissza a multak dicsőségét!

Végül nem hagyhatom — én, én, én — megjegyezni nélkül a Beliazár maga viseletét, ki daczára, hogy 12 csatát nyert, de szívet nem hódított és a bolond leánnyal, mint egy bálvány lefegyverezeti magát. Igaz, az örült tette beszámíthatlan, de láttunk már szelidebb örültet p. Donizetti Lindája. Hogy fér össze a kérő orditozása a megtört apa szívével . . . csoda, hogy kardjat ki nem vonta orditozó hangjának nagyobb súlyt kölcsönzendő. A ki kér, nem mint katona kérhet, kivált kezet, szívet.

Mily szép is lett volna cantate-ba foglalni a kérők kórusát! Az am, nem inkább jaromba a gyávák nyakát?!

Szulamit szép libretto-ja még nincsen elveszve; lesz belőle még szép opera, ha újra egy Halévy születik. Vezeli így mentette meg Auber: Bal ejét; Gounod Bellini: Romeo és Juliáját a hálás zenevilágnak.

És a vadmacska?

Dem Einen die Perle, dem Andern di Truhe
O »schöne Sulamith« du storbest so fruhe —
Doche die »wilde« Katze is gerettet.

(H e i n e.)

Mulatságok.

Egy kis referáda-féle.

Talpatlan cipőben, gyürött gallérral, összetörött czilinderrel, kezemben egy hervadt piros szegfüvel lejtettem be tegnap reggel négy gyorspolka lépéssel szerkesztőségünk saját külön helyiségébe. Ösmeretes érczes hangomon a »Három hétig kuvasz leszek!« kezdetű népdalt csicseregtem. A mint azonban az utolsó polka lépéssel beleptem, szigorú Szerkesztők rözsas kacsóival szavamba, illetve számra vágott.

— Lesz a török császár lova árnyékának főudvarmestere, öreg részeges, mondá. — Elhallgattam — letörtem.

— Dongrós, hol csavargott már megint? kérdé Szerk. ur zordonan:

— Transzvalban, felelém előkelő nonchalance-szal s rágyújtottam Szerk. ur illetékelői szivarjára.

— Betörő, volt a lakonikus felelet s a gondos természet látnom engedé, a mint Szerk. ur titkomat kifürkészendő, a legmodernebb vallató eszközt, a spirituszt, irodánk ósregi tentatortójába önti. Rosszat sejtven, míg ő gyufát keresett észrevétlenül feihörpintetem a csekély denaturálatlan szeszt. — A lefolyt incidens után az erőszaknak engedve, három elhasznált anizxkártyáért és egy ócska radirgumiért hajlandó voltam élemlényeimről a következőben referálni:

Két könnyed walzer lépéssel háromszor rátapodtam Szerk. ur tyukszemére, azután egy amerikai fordulatallal feldöntöttem az íróasztalt, amire Szerk. ur előszólitotta Absolont szerkesztőségünk szolgálatkész vendéglátóitól inasát. Minekutánna közös erővel lefegyvereztek, Szerk. ur lábait a diványra rakva felelt:

— Érttem Önt, nagy férfiu, maga az Alföldy próba-bálgán volt. Folytassa fiatal ember!

— Minekutána a nap lement s a csillagok feljöttek, megjelent az angyalok serege az Irékkék, Ilonkák, Jolankák, Vilmák és Fridák képeben a Bika nagytermében és tánczra perdültenek vala, — szavalám átszellemülve, Két angyal-növendék Kardos Gizike és Pistuka aranyos magyar-soloja után Baróthy Margitka lejtett egy ügyes tánczot, melynek befejeztével a jövő nagy lovaglói Magoss Gy és A ezél Ferike mutatták be a jockey tánczot. Kaptak is tapsot eleget. Ó Feasége a braganzai herceg volt a leglelkesebb tapsolójuk, mire szüncóra után megismételték mindannyian sikkes tánczaikat.

A mulatságon városunk előkelőségei és Bajlós Bertalan, az országos tánczitanítók egyesületének elöke is jelen volt.

— Dongrós, az idő eljár s Absolon türelmetlen, czélogzatott Szerk ur.

— Noshát, aztán megszólalt a Magyar Kálmán jól ösmert hegedűje és tánczra perdültek Terpsichore hivi. S míg a szabad természet éjszakai hidege odakünn megfagyasztotta az utca sarát és a fiakkeresek lábait, a Bika disztermében virágozott a legüdebb tavasz az aranyos tánczosnők és a szenvedélyes tánczosok arczán és virágozott kivilágos-kivirradtig. Mert addig tartott az idény első mulatsága. Negy órá volt, mikor Kálmán az utolsó csárdás után letette azt a szépen szóló hegedűjét s akkor a papák és mamák siettek Alföldynek gratulálni az ügyes tanításért és a sikerült mulatságért s azután a vidám társaság egy kellem s est emlékével eloszlott, ki haza, ki az Arany Csapba . . . Ez utóbbiak között voltunk én is, meg a Leksi, meg a Lenczi.

Nem beszélek tovább, mert arról a mulatságról csak annak lehet fogalma, a ki ott volt. És most kedves Szerkesztő ur, adjon öt pengőt kölcsön. — Az utóbbi szavak hatása alatt az értelmes Absolon két boston és három mazur lépéssel gyöngéden kívül perdült velem a szerkesztőség határain.

Dongrós.

A munkások mulatsága.

A Magyarországi munkások rokkant és nyugdíj együletének debreczeni fiókja december 2-án a Korona vendéglő nagy termében ismerkedési estélyt rendezett. A megjelent érdekeltek nagyszama tanuskodik arról, hogy az egyesület czélját a munkásoktól megértette s követi e példabeszédet; »Segíts magadon, az Isten is megsegít.« Az egyület Lakatos József gépjavitó műhelyi esztergályos ismertette »olyan talpraesett, hazafias beszédet mondott melylyel minden tagtársának szívéig hatott. Történelmi visszaillesztésében rámutat az okokra, melyek miatt hazánk ipara hátramaradt: majd büszkén hivatkozik az utóbbi évtizedek rohamos haladására, az ipar fejlődésére, mely a munkások önbécsét méltán emelheti. Elerkezettnek látja az időt, hogy magukról is gondoskodjanak és helyes számadatokkal igazolja az egyesület áldados hivatását, működését. Ne piruljon arczunk — így szól — a kegyelem kenyér elfogadása miatt, hanem a szeretet nevében támogassuk egymást. Vallásos hit és bizalom szavaival végzé beszédet, melynek hatása az eddig nyolcz ezer tagot számláló egyesület bizonyára erősíteni fogja. Frenetikus tapsal válaszoltak gyujtó beszédére.

Alig kell említenünk, hogy az »Égyetértés« és »Munkás daleyel« nagyban emelte az est sikerét. Baczony Erzsike k. a. szép dalaival gyönyörködtetett.

Megerdemelne Debreczen munkás osztálya — mely a nem affectált műveltségnek ismételt tanuját adta — hogy Debreczen város társadalmá részéről tudmása ul vételessék. Hatszáz munkás között 2—3 ember jelent meg más társadalmi osztályból.

Büszke lehet a magyar ilyen munkás népre!

Meg kell említeni a kiszolgáló pinczérhad török-tatároskodását. Jó lenne, ha a vendéglősök és kávéosok egyesülete e sáska sereget megtanítaná számolni és egy kevés becsület-érzetre.

Szerkesztői üzenet.

Kiváncsi. Levél.

Tantalusz kinjai.

Pohár van az ember kezében és nem tudja a szomját oltani; telt asztalt lát a szem és nem udja az éhséget csillapítani; ez kalóban szomorú helyzet. François Pál szavacs Commercyan a Capucins-utca 64. szám alatt abból az etelből vehetett volna, a melyik neki legjobban ízlik s mégis kenytelen volt mindenről lemondani. Gyomra nem vett be semmit s föllazadt, bármi került is belé. François Pál nem tudott semmit sem megemészteni, hányasi ingerrel küzdött s így megufáta mestereségét. Valóban szomorú sors: főzni mások számára s nem tudni enni. Ily körülmények között orejét fogyni látta s szenvedései nöttön-nöttek. Verszegény lett s vére nem volt elegendő arra, hogy az általános gyöngeséget legyőzze. Heves főfájás, aimatlan-ság tetézte szenvedéseit.

— Minden gyógyszer megpróbáltam — írja — a nélkül, hogy hatása lelt volna. Csak midőn a Pink-pilulákat kezdetem használni, éreztem megkönnyebbülést. A főfájáselmúlt erőm lassankint visszatért s jó arczszínetem is visszakaptam. Ma könnyen emésztek s ezen csodálatos eredmény a Pink-pilulák néhány heti használata után állott be. Nem tudok

mást, mint köszönetet mondani önt arra kéri, hozza levelem nyilvánosságra.

A gyöngesség minden fajtája, ha a vérszegénység eredménye, a mely sárgaságot, nehéz emésztést, fülzugást és szivdobogást idéz elő, gyógyítható a Pink-pilulával mind a férfiaknál, mind a nőknél. Vi-saadja az agy erejét s az angol-kórban szenvedő gyermek egészségét.

Egy doboz ára 1 frt 75 kr. és hat doboz 9 frt. Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerárában, **Budapest, Király-utca 12.**

KÖZGAZDASÁG.

Mezőgazdasági apróságok.

Mit kell tenni a megfagyott gyümölcsösel. Ha a gyümölcs megfagyott, legcélszerűbb az eltartás céljára szolgáló helyiséget, mihelyt abban a gyümölcs elfagyását észrevettük, azonnal felmelegíteni 6-7 Celsiusra, mi által a fagy káros hatását meggátolhatjuk. Ha azonban nem volna lehetséges a gyümölcs-kamrát felmelegíteni, akkor legjobb a gyümölcsöt egy másik helyiségbe átvinni, a nélkül azonban, hogy a gyümölcsöt egy másik kézzel érintenénk s e másik helyiségben ruhakkal kell befedni, mely alatt lassanként felenged.

A zöldségfélék izletességét azok növekedésének, fejlődésének siettetésével fokozni lehet, mert minél gyorsabb a fejlődése valamely növénynek, annál vékonyabb lesz a sejtnek falazata. A gyorsabb fejlődést pedig különböző trágyaanyagok alkalmazásával lehet elérni s azért nagyon ajánlatos a zöldségfélék alá okserű trágyázást használni. Az érett szarvasmarha-trágyán kívül, mely a talaj fizikai strukturájára is kedvezően hat s mely tápanyag visszapótlás tekintetében kétségtelenül a legmegfelelőbb, igen jó eredményt érhetünk el a szuperfoszfát alkalmazásával, annál is inkább, mert a talajból a foszforsavat rendszerint nagyobb mennyiségben vesszük igénybe mint a többi tápanyagokat s mert egyedül az istállótrágyával soh sem adunk vissza annyi foszforsavat, mint a mennyit növényeink igényelnek. Saláta, kalarabé, zeller, petrezselyem, hagyma, mind megbalálja a szuperfoszfátot.

A cukorrépa sikeres termelésének titka. A cukorrépa termelés iránt gazdáink kedve már kissé alább hagyott. Még néhány évvel ezelőtt boldognak érezhette magát az, ki valamely gyárral szerződést kötött, addig ma épen megfordítva áll a dolog; valóságos a gyárosok járnak a termelők után, kapacitálva a termesre. A gazdák e magatartása részben arra vezethető vissza, hogy a gyárosok tulságos követelményekkel léptek fel a termelőkkel szemben, a mely követelmények nem állottak arányban a jövedelmezőséggel, de másrészt az is tény, hogy a jövedelmezőség csekély mértékű maga a gazdaközönség is oka, mert nem jár el a cukorrépa termelés terén kellő szakavatottsággal. Ha valahol, úgy épen a cukorrépa termelésnél legnékülözhetlenebb a kellő szakértelem s fáradságot nem ismerő tevékenység, mert elkezdve a szántástól egészen a kiszedésig, minden egyes munkalat a legnagyobb rigorozitással eszközöndő. Első sorban is jó talaj kell, azt jól kell megmunkálni, tápanyagokkal bőven ellátni s különösen mésszel és foszforsavval gazdagítani. Biztosítani kell a jó és olcsó munkaerőt, meg kell tenni a védelmi intézkedéseket s a termelési költség redukálása céljából gondoskodni kell jó munkagépekről. Ime ezekben áll a siker keres termelés titka.

Minő burgonyák legalkalmasabbak közép-öttségi földre. A burgonya egy része megugszólvan a földben van s már is felvetjük a kérdést, hogy minő burgonyát termejük középöttségi talajokon. Tesszük ezt azért, mert sokkal olcsóbban juthat a gazda jó vetőgumóhoz, míg a téli hónapokban, miht korábban, midőn a gazdasági felhalmozódása miatt nem igen ér rá sok időt fordítani arra, hogy vetési szükségletét hogyan és honnan szerezze be, középöttségi

talajra, mely ősszel rendszeres megmunkálással részeseül, jó kultúrterében van s tavasszal még műtrágyát is kap. Legjobb a Doléga, topas, Fortuna, Reichskanzler, Imperator és Professor-Márcker.

A luczerna őszi boronálása kedvező időjárás esetén nagyon hatékony munka, mert megszaggatjuk ezáltal a kemény földrögöket, a nyár folyamán össze-vissza taposott földtömeget s ezzel utat engedünk a téli nedvesség jobb behatásának; de különösen előnyös a boronálás azért, mert különösen nedves időjárású vidékeken, annak tavaszi megfogásolása sokszor csaknem lehetetlen. A boronálást azonban csakis a föld szikkadt állapotában lehet végrehajtani, mert ellenkező esetben azal többet arthatnánk, miot használnánk.

A magtermesztés fontossága. Általános ismert dolog, hogy jó termés ugy mennyiség, mint minőség tekintetében csakis jó vetőmagból származhat s ennek dacára sajnosan tapasztalhatjuk, hogy hazánkban jó vetőmagvak előállításával, respectie magtenyésztéssel, magnemesítéssel senki sem foglalkozik; pedig, hogy milyen eredményeket lehet produkálni egy helyesen üzött magtenyésztéssel, magnemesítéssel, azt nem egy művelt állam még évtizedekkel ezelőtt bizonyította. Nálunk még azon gazdák száma is edes kevés, kik a vetés céljára szolgáló magvak külön előkészítésére gondot fordítanak; arról meg éppenséggel szó sem lehet, hogy oly gazdával találkozzunk, ki a magtenyésztést szakértelemmel üzné. Az a sok rossz, szemetes termény, mely piacra kerül, ezen minőséget csakis ezen körülménynek köszönheti; a degenerálódás némely kultúr-növény-nél már annyira ment, hogy az illető kultúr-növény jellegét alig találjuk meg rajta. Épen ezért itt volna az ideje, hogy a magtenyésztés kérdése nálunk is felkaroltassék, Addig is azonban, míg e tekintetben tanulmányok nem tétetnek, iparkodjunk legalább jobb műveléssel, a talajnak jobb erőbe való hozatalával — a melynél figyelmünket a műtrágyára is ki kell terjeszteni — a vető magvak minőségét javítani.

Budapesti gabonátözsde.

decz. 2.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők:

Bursa	Kilós	Ar 100 klg.		Kilós	100 kilogramm ára	
		frttól	frtlig		frttól	frtlig
Bánsági	76	7.70	7.80	80	08.20	08.20
"	77	7.80	7.90	81	08.30	08.25
"	78	07.00	08.10	82	—	—
Tiszavidéki	79	08.05	08.20	—	08.20	08.20
"	76	7.70	7.80	80	08.30	0.825
"	77	8.80	7.90	81	—	—
Pestvidéki	78	08.00	08.10	82	08.20	08.15
"	79	08.05	08.20	—	—	2J
"	79	7.65	7.75	80	08.15	—
Fehérmegyei	76	7.75	7.85	81	08.25	00.15
"	78	7.95	8.05	82	8.15	00.20
"	79	07.00	08.15	—	8.25	—
Bácskai	76	7.70	07.75	80	00.	—
"	77	7.75	7.85	81	00.00	00.
"	78	8.95	08.05	82	—	00.
Északmag	79	8.00	08.15	—	—	—
"	75	8.85	8.0	80	—	—
"	79	8.00	8.10	81	—	—

	Min. hekt.-ben	Arkilogram
Rozs elsőrendű	uj 70-72	6.20 6.30
" másodrendű	—	6.05 6.15
Árpa takarmánynak	» 60-62	5.80 6.9
" égetni való	» 62-64	5.55 5.75
" serfözdei	» 64-66	6.25 9.60
Zab	— uj 39-41	5.35 5.45
Tengeri bánsági	uj	5.20 5.5
" más nemű	»	5.00 5.40
Répeze bánsági	—	11.60 12.10
Köles	—	5.30 5.60

Sertésvásár.

Kőbányai sertés piac. Nov. 28. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (paronkint 400 kgm felüli) — kr. Közép p. kint 300-400 kg. sulyban — kr. 320 kilog sulyban. Fiatal közép (paronkint 251-320 kg. 42-43 kr. Fiatal könnyű paronkint 250 kg. sulyban 43 1/2-44 krig. Szerbiai: Nehéz p. kint 260 kg. sulyban 41 1/2-42 krig.

Sertéslétszám: 1899. évi nov. hó 26. napján volt készlet 31231 darab, nov. 27. felbajtatott — drb. 1899 nov. 27-en elszállított 650 db. 28-ára maradt 30581 db. A hizott sertésüzlet irányzata lanyha.

Nyilt-tér.

Felhívás.

A közadós **Kohn Testvérek** cég beltagja: ifj. Kohn Mór tulajdonát képező, a debreczeni Deák Ferencz-utczai izr. templomban levő V. sorban 2. számú **férfi és ennek megfelelő női ülészek** alulirt tömeggondnok által a csödválasztmány 7 sz. határozata folytán eladtnak.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy az említett székeket állítólag terhelt tartozásokra való tekintet nélküli vételi ajánlataikat, lezárt írásbeli alakban legkésőbb **1899 évi december hó 10-ig** alulirt tömeggondnokhoz adják be. Az ajánlatok felbontása írodámban (Piacz utca 44. sz. a.) 1899 deczemb. 12-én d. u. 3 órakor történik, melyre ajánlattavók ezennel meghivatnak.

Kelt Debreczenben 1899. Novemb. 27.

Dr. Varga Lajos
ügyvéd.

POLGÁR SÁNDOR

egyetem. gyakorlott orvosi mü- és kötszerész

BUDAPEST,
VII., Erzsébet-körut 50. sz.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát saját gyártmányu orvosi, sebészi és beteg-ápolási tárgyakban. Saját találmányu, m. kir. szabadalmaz. Polgár-féle

sérvkötő,

haskötő, görcsér elleni gummiharisnya, orthopaediai köztületek, mű-labak s kezek stb.

Valódi francia különlegességek F. Berguerand fils párisi gyárából.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Utánzás ellen védve 16302. sz. a.

Arany- és ezüstáru-gyár és verde-intézet.

RUBIN A. es FIA

BUDAPEST.

Gyár:

VIII., Német-utca 9.

Telefon 56-60.

Iroda és elárúsítás:

VIII., Eszterházy-utca 20.

Telefon 57-92.

Saját készítmény

sima és mintazott evőkészletek, tálczák, kenyérkosarak, gyümölcstartók, girandolok, gyertyatartók service-ok, toilette-ok, versenydíjak, koszorúk, érmek, mindennemű egyházi tárgyak stb. mindennemű kivételben.

Nagybani árak.

Javítások és ujjaalakítások saját költségen eszközöltetnek.

Szántóföld bérbeadó.

Azizr. temető mellett egy darab szántóföld lakkhával együtt

3 évre bérbe kiadó.

Értekezhetni az izr. szent egy-
let irodájában (József kir. h. utca
26 sz. a.) d. e. 10—12-ig és d. u. 3—5-ig.

Táplálék tojas-fehér

1 kiló Troponnak ugyanazon tápláló ereje van, mint 5 kilo marhahús vagy 180—200 tojasnak. Tropon a testben a közvetlen a vér és az izomállomány körül telepszik meg, a nélkül, hogy zsiradékot képezne Tropon tehát rendes használatnál egészségeseknél és betegeknek egyaránt erősítő hatással van, és minden ételhez az ételek ártalmatlanná tétele nélkül hozzákeverhető. A Tropon rendkívül olcsósága miatt mindenki által beszerezhető.

Kapható gyógyszerárakban és drogeriákban.

Tropon-Werke, Mülheim-Rhein.

Vezérképviselőt

Ausztria-Magyarország részére

M. Winkler, Wien 5., Wien-Strasse 55.

A védjegyre tessék vigyazni!

Mariaczei gyomor-cseppek

nagyszerűen hatnak **gyomor bajoknál**, nélkülözhetetlen és általános ismeretes házi és nepszer.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, fel-fújtság, savanyu felbűffogés, hasmenés, gyomoréges, felesleges nyalkakiválasztás, sárgaság, undor és hanyas, gyomorgörcs, szűkölés.

Hathatos gyógyszernek bizonyult fej-fajásnál, a menyiben ez a gyomortól származott gyomortulterhelésnél ételekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámorrohoikáknál.

Említett bajoknál **MARIACZEI GYOMORCSEPPEK** évek óta kitűnőeknek bizonyultak, a mit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Egy kis üveg ára használati utasítással együtt 40 kr., nagy üveg ára 70 kr.

Carl Brady, Apotheke zum „König von Ungarn“ Wien, I. Fleischmarkt 1.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerész Budapesten, Király-utca 12. sz.

Kapható Debreczenben: Tóth Béla, Mihályvits István, Dr. Rótschnek V. Emil, Tamásy és Balázs gyógyszerészeknél. **Dioszegy**: Vaday Ignác. **Ér Mihályfalván**: Mátray István. **Hadházon**: Farkas Ödön. **Kabán**: Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

Boros Testvérek

női divat áruháza DEBRECZEN, Kossuth-u. 6. sz.

Olesó alkalmas ajándéktárgyak.

Raktárunk feleslegét: Finom női ruha-kelme maradékok árait

felére szállítottuk le.

— Selymek, Bársonyok. —

Velezek, Kendők, Echarpok, Harisnyák,

Keztyük

leszállított árakban. — Nagy választék.

Női kézimunkák és kellékek.

Olesó alkalmas ajándéktárgyak.

Felülmulhatlan olcsóságok.

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palaczk az itt levő szalaggal (vörös és fekete nyomás sárga papíron) van elzárva

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi, tisztított

májolaj

törvényileg védett csomagolásban

MAAGER VILMOSTÓL

BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és **könnyű emészthetőségénél** fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltek mindama eseteknél, melyeknél az orvos az **egész testi szervezet, különösen mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában a vér tisztítását** el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben, III/3. ker., Heumarkt 3., valamint az **osztr.-magy. monarchia** legjobb **gyógyszertárában**. **DEBRECZENBEN**: Toth Béla, Mihályvits István, dr. Rótschnek V. Emil gyógyszerészek, Rickl József Zelmos, Csanak József fűszerkereskedő uraknál.

Főraktár és főelárusítás az osztrák-magyar monarchia részére:

Maager Vilmos Bécs, III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldöztetnek.

Még csak néhány napig

Huzás már 1899. december hó 30-án.

Magyar királyi jótékonycélu államsorsjáték

főnyeremény 150.000 korona.

Az összes főnyeremények összege 365.000 kor.

Sorsjegyek a **2 frtért** kaphatók a lottójövedéki-igazgatóságnál Budapesten (IX., Csepel-rakpart, félemelet), a hová a megrendelt sorsjegyek ára postaltalvány mellett előre beküldendő, valamennyi adó- és sóhivatalnál, a legjobb postahivatalnál és minden városban és nevezetesebb helységben felállított egyéb sorsjegy-áruelő közegnél.

Budapesten, 1899. augusztus hó 1-én.

M. kir. lottójövedéki-igazgatóság.